

ПЕРЕДПАТА на „РУСЛАНА“

виносить: в Австрії:

на цілий рік 24 К
на пів року 12 К
на чверть року 6 К
на місяць 2 К

За границю:

на цілий рік: зі щоденною висилкою 7 доларів або 14 рублів; з висилкою двічі в тижні 6 доларів або 12 рублів; з висилкою що суботи 5 доларів або 10 руб. Поодинокі числа по 10 сотяків.

Телефон Редакції ч. 1484.

Конто почт. щадниці ч. 98.704.

РУСЛАН

християнсько-суспільний деньник.

„Вирвеш ми очи і душу ми вирвеш: а не возьмеш милости і віри не возьмеш, бо руске ми серце і віра руска“. — З Русланових псалмів М. Шашкевича.

Виходить у Львові що дня крім неділь і руских свят о 5 год. по полудни. — Редакція, адміністрація і експедиція „Руслана“ при ул. Хмельовського ч. 15, II. поверх. Експедиція місцева в Агенції Соколовського в паса-жі Гавмана.

Рукописи звертає ся лише на попередню засторогу.

Реklamації лише неопечатані в вільні від порта. — Оповіст-тя звичайні приймають ся по ц. 20 с. від стрічки, а в „Надіс-нім“ 40 сот. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки

Переворот в Хінах

(X) Коли ми тут заняті звичайно європейськими або австро-угорськими справами, а на дальній стороні мало звертаємо бачности, бо се нас прямо не доторкує ся, то тимчасом на далекім Сході відбуває ся у величезній хінській державі незвичайний і далекосяглий переворот, після котрого „жовта небезпека“ як звичайно висловлюють ся політики, може стати грізною і для Європи. Тим то цікаво буде і для нашої суспільности троха дальше глянути скрізь своє тісне віконце і придивити ся властивим понукам сего перевороту і его причинами та можливим наслідкам.

З того часу, як в Хінах сидить на престолі царський династия Манджурів (а минає сему майже 300 літ), проявляють ся в Хінах від часу до часу ворохобні, котрі нераз доходять до великих розмірів. Направду не було в сій величезній державі ніколи тривкого супокою, а численні секти і їх тисячні прихильники причиняли ся чимало до безнастанної ворохобні в державі. Хіни похажі на великанський вулькан, в котрім безнастанно кипить і кипить, а великі потрясеня лучали ся, там доволі часто. Однак і сї ворохобні черги бували звичайно лише місцеві, обхоплювали одну або другу провінцію і тому легко було можна з ними упоратись і втихомирити.

З нинішнім переворотом в Хінах можна би порівнати хаба ще велику ворохобню Тайпінгів, що також вибухла в південних краях, як нинішня в Хінах. Тоді також видано оклики „довгокосих“: „проч з династиею Чингів“! Най жинг Мін!“ Тоді також встановлено династії Чингів було вельми загрожено, Тайпінгів вже установили власного короля і вже готовили ся до походу на Пекін. Однак гроза

тоді не була така велика, як тепер; переважна часть урядників, нарід взагалі а особливо війско було вірне царському домови.

В сучасній ворохобні в Хінах не розходять ся о нічого иншого, тільки о встановленні і дальше володарство династії Манджурів. Як перед десятилітєм, так і тепер гомонять там оклик повстанців: „Хіни для Хінців! Смерть чужинцям!“ А тими чужинцями вважали в ловстаню Боксерів усіх з Заходу і називали їх „європейськими чортами“, а нині вважають ними чужу манджурську династию разом з урядниками, війском і народом. Кождий населенець Хін знає стілько з бувальщини, яким способом Манджури присвоїли собі престіл і приневолити Хінців стригти голову і носити манджурську косу і манджурський одяг. До таких змін приневолено Хінців оружжм. До недавна Хінці чванили ся великими і довгими косами, але наостанку дійшли таки до свідомости, що се є ознака неволі і підданства Манджурам.

Від боксерської ворохобні змінили ся о сновно відносини в Хінах. Боксерська ворохобня була останнім змаганем оборони Хін проти впливу новітніх поглядів і струй. Колиж сей рух наслідком рішучого вмішання європейських держав остав без успіху, проявила ся в поглядах населеня значна переміна. Тепер зрозуміли, що довше годі буде Хіни зачиняти перед впливами зверхнього світа і почали ся звертати до реформи.

Отсей зворот Хінців у їх умовні життя є історичною подією незвичайно далекосяглою і нині подією довершеною. Окрім далеких закутків нема вже в Хінах нікого противного реформам і впровадженню європейської цивілізації. Ще перед кількома роками не можна було так думати. Хоч також і на пекінським дворі було сильне сторонництво

зложено з мужів, що служили послами в Європі або там відбували науки і зустрічали ся з Європейцями, то всеж ще було велике число впливових личностей, що не хотіли за ніяку ціну позбутися давньої закостенілої системи і опирали ся всіма силами західно-європейській культурі. На чолі тих старих консервативів стояла підхожа віком цесарева-вдова. Постарівши ся в цілковитім відокремленю за мурами „забороненого міста“, була она противницею всякого поступу і європейської цивілізації.

Вмішанє європейських держав у боксерську ворохобню а в кілька літ опісля величезна побіда східного суєзда над російським великаном розкрила очи старим консерватистам закостенілої системи. І дивним дивом сама цесарева-вдова, очевидно під напором міродатних державників, прихильних новостям, почала звертати на дорогу реформ. Она готова була утворити парламент, але насамперед мали бути до того підготовлені основи з підмогою шкільної освіти народу. В тій цілі уступила она привілеї Манджурів і змагала до рівноправности манджурської раси з Хінцями. Сї новості впроваджувала она з підмогою учених людей, котрими окружила ся. Всіх уміла она зацікавити сими справами а також і ширші круги.

Вправді було ще доволі загорільців, котрим хід реформ видав ся занадто пинявий, бо они сподівали ся і вимагали радикальних амів. Сї загорільці, переважно студенти з заграничі, особливо з Японії, мали на думці не так реформа з гори, як переворот з долу. Хіни висилають річно около 10.000 молодих студентів на науку до Японії.

По смерті цесаревої-вдови (1908) поступали реформи помалу дальше, а особливо змагано до переведення централізації прави-

тельства. Сатрапам на провінції відобрано власть і доходи і скуплено всю власть в Пекіні. Генерал-губернатори, що доси були самовладними, стали переогодом оруддями осередного правительства. Очевидно се спричинило між ними невдоволенє.

Грошевих засобів до переведення реформ мав достарчити нарід і тому хотів також мати голос що до ужиття грошей.

Державний виділ постановив уконтитуовати ся як народний парламент і домагав ся утворення одвічального правительства і зміни цілого духа управи. Однак держ. виділ не вспів перевести своїх домагань, а правительство небавом згубило опозицію насильно. Се ще більше роздратувало народні верстви. Від року ворухило ся і кипіло всюди в державі хінській і все перло до нового уладженя держави. Отсе довело до революції, котрої наслідків не можна навіть предвидіти.

Коли втретє появиля ся на небозводі комета Галєя гугорали собі Хінці про чуму, повени, голод і війну і справді не минуло Хінської держави ні одно з тих нещастя та ширить ся все те шораз дальше. Але з тим зростає також для Європи небезпека, на котру повинні європейські держави звернути бачні очи.

Три дні в Пешті.

(Конець).

О 10 год. як мене повідомлено, мала ся зачати співана Служба Божя. Ідучи до церкви вступив я перше до лат. костела, який находить ся на великій площі зараз побіч. Костел просторий і величавий. Людей застав я там повно. На хорах грали на великих органах, а часом на скрипці, при чім співав

Олександр Барвінський

СПОМИНИ

з мого житя.

(Дальше).

Великий вплив на нашу тернопільську Громаду і на мене та моїх братів мав укривчений п'ятомець духовної семінарії, Григорій Чубатий (тепер приходник в Ступках в Тернопільщині і вислужений декан), син тернопільського мідчанина. Одушевлений укр. руск. народною ідеєю а при тім горячої вдачі, поринав він нас своїми виводами і поглядами. Ми часто заходили на его обійсть а він також бував деколи у нас в Шляхтинцях на вакації і при таких нагодах вели ся широкі розмови про нашу народну ідею. Опісля став він суплентом в Перемиській гімназії, а коли по році вернув звідтам, замітали ми у него незвичайний переворот в поглядах. Тоді вже любив розмовляти про кв. Бісмарка, про могутність Росії і єї славянське посланництво, а коли зійшла розмова на наші народні справи, віяло від него вже зневірою. Тут очевидно відбив ся на незвичайно вражливій вдачі Чубатого великий вплив перемиських відносин а особливо тамошньої „Рускої Бесіди“, де члени начитувались „Московських Відомостей“ Каткова і переймались его ідеями. Не-

звичайний вплив мав на Чубатого і тамошні відносини пок. о. Юстин Желехівський, котрий спершу подібно, як Дідицький і Головацький, переняв ся був відродинами українства в 1860 р. і в бібліотеці своїй мав усі українські видавя (знаю се від пок. Євгена Желехівського, его братавничка), але опісля під впливом очевидної пропаганди московфільської, яка звернула тоді бачне око і на Перемишль, під тим впливом змінив ся.

9. Руский Народний Театр. Іспит зрілости. Вакаційні приїзди.

Весною 1865 р. приїхав до Тернополя „Руский Народний Театр“ під дирекцію Омеляна Бачинського і почав давати драматичні вистави в тодішній замковій салі (в т. зв. Новім Замку). Хоч передомною був іспит зрілости, ходив я і мої товариші на всі вистави і з кожного драмат. твору робив собі записки що до змісту, укладу і драматичного виконаня. Тим способом ознакомив ся я з тодішнім нашим драматичним письменством. Театральні вистави викликали велике одушевленє на цілім Поділі, театральна сала в т. зв. Новім Замку (нині она вже попереділювана на комнати) була всебитком заповнена, а се ще більше розбуджувало нашу народну свідомість і народололюбність.

Дня 19. липця 1865 р. здав я в першій серії з моїми товаришами Томою Березовським (нині деканом і приходником в

Ляховичах зарічних в Журавенщині) і покійним уже Михайлом Борискевичом іспит зрілости перед інспектором дром Амвросієм Яновським. Се була для мене незвичайна подія, почав нової в моім житю доби.

З легким серцем вертав я другого дня в полудне до свого родинного села, що би подати сию звістку моім стареньким родичам яко відплату вдяки за понесені ними для мене труди і стараня, бож сей перший мій строгий іспит в житю був першим ступнем до осягненя самостійного становища. Мені здавалось, що нема понад мене більшого щаславця на світі, а коли я збарським шляхом вертав до мів поміж колосисті ниви, що філювали ся ненавчез безкрає зелене море, плили і мої буйні гадки разом з тими філями у якусь невідому дальню щастя. Я опинив ся знов у ріднім домі, а мої старенькі родичі дожидали мене нетерпеливо під кріслатими, тінстими каштанами перед хатою. Їх лица засіяли погідною радістю, бо вже з мого веселого вигляду здогадали ся про вислід іспиту.

З того часу почали ся розмови, яким шляхом пустити ся мені в дальше житє, який мені вибрати собі завід. Обов родичі дораджували піти старим промощеним шляхом, яким пішли за приводом мого вітця два найстарші брата, яким простувала звичайно мало що не вся тодішня руска молодіж. Однак мені забаложало ся піти слідом мого директора Ільниць-

кого, моїх найліпших професорів Габрієля і Чачковського, я вибрав учительський завід. Мене приманювало бажанє дослідів нашої історичної минувшини, нашої історії, з котрої я ледви дещо з иншими товаришами-громадянами міг пізнати дорогою власної науки, мене манила жадоба близше пізнати нашу рідну мову і словесність, до якої залюбованє розбудили у мене о. Каратицький, Гудик і Згарський.

Але поки ще нарештє рішив ся я піти сям шляхом, бо від почину університетского року ділили мене ще повні два місяці, вибрав ся я пізнати троха дальші сторони нашого краю, бо поза Тернопільщину і рубець Золочівщини не сягало має знанє краю за недоплатою желізниць тай гроша. Ось тепер пустив ся я, як то кажуть, ремінним дшплем (бо в живня годі було родичам дати мені до розпорядимости коні і візника) і так від села до села переїхав я по родині (яка тоді в значній часті займала парафію на Поділі). Тим способом дістав ся я до мого брата Івана, що був тоді приходником в Скочатині, коло Королівки, в нинішнім борщівським повіті. Південне Поділе, відмінене від північного і природою, і населенєм, его пошею, вдачею і способом господарованя, зацікавило мене незвичайно. Мене цікавили особливо народопісні і язикові прикмети сеї околиці, які я мав там нагоду протягом кількох тижнів добре пізнати. В живня на вивах, в неділі і

ВЕЛИКА ВИПРОДАЖА

з причини зміни локалю.

ЮЛІЯН ДОМБРОВСКИЙ

МАГАЗИН ЗОЛОТНИЧИЙ ГОДИННИКАРСКО-ЮВІЛЕРСКИЙ.

у Львові, ул. Гетманська ч. 4.

від 15. січня 1912 ул. Академічна 3 побіч Гіпотечного Банку напроти Готелю Жоржа.

Великий вибір заручинних перстенів, шлюбних обручск, шпильок і букетових перстінців.

прекрасний тенор. Подібний голос чув я ще тільки в Римі. Тепер я вийшов з костела і перейшов до сусідньої церкви. Хотів доперва було около 20 хвилю по десятій, то вже кінчила ся проповідь, а якої почув лише кілька слів, а яких я не розумів, бо проповідь була в малярській мові. В тім самім мові правила ся і Служба Божя. Під проводом дяка співав якийсь хор, але той спів був радше подібний до крику ніж до співу.

Я зрозумів тепер, чому то костел є так заповнений, а чому Церква така порожня. Я зрозумів також чому то наші галицькі люди, що були на Службі Божій і котрі мене знали прийшли до мене зараз по Службі Божій і стали ся сердечно витанувати і тішили ся, що мене побачили. Я побачив з їх слів і з їх фізичності, що вони чують ся нещасливими, бо не мають заспокоєних релігійних потреб.

Задля того, казали они до мене, вертають до Галичини, хотів там мають, як здає ся, краші варіанки.

По Службі Божій вертав я з о. Мелетом домів. Тут пізнав ся я з ширим Русиним радником А. З. родом з Галичини, а замешкалим від довшого часу в Буді. Хотів ми що тільки пізнали ся, але мимо того вивязала ся між нами така сердечність, немов би ми знали ся від довшого вже часу.

Через цілий дальший мій побит в Пешті, був він моїм сталим гостем і уділяв мені різних потрібних пояснень і поук.

В понеділок вийшли ми оглянути місто, іменно найкрасні уліці Andrasz-utca і Kossuth-Lajos utca. Я мав нагоду побачити при тім багатства склепів. Так багатих склепів і так уряджених як в Пешті, не можна побачити навіть у Відні. З того можна вносити, як багате се місто.

Ми вийшли над Дунай і перейшли корсом попри найбільші надбережні готелі Bristol і Hungaria, перейшли коло каменіці, в якій мешкав Коштут і стали вертати в то саме місце, звідки вийшли.

На уліці Rakotia процав я свого провідника і вернув до дому, бо слідуєчого дня мав я вертати до Галичини. Мій поїзд відходив о 7:27 в ранці. Я встав уже перед 1/2 6, бо хотів бути ще в перкви перед відїздом, аби вислухати Служби Божої. Три мінути перед 6-ю годиною був я уже перед церквою, але застав її зачинену. Іду отже до сусіднього костела, але і там застаю двері зачинені. О год. 6. прийшов якийсь побожний чоловік, що хотів також дістати ся до середини так як я, аби помолити ся. Але двері не відчиняв ніхто. Ходили ми отже то геть, то назад надіючись, що двері зараз відчинять ся; але даремна надія. Я подивив ся на годинник і побачив, що мені уже час збирати ся, аби не спізнати ся до поїзду. Тож зіставив я вірного, щоба дальше ждав, заким відчинять ся ему двері, а сам пішов до готелю, вирівнав рахунок і удав ся на зеліничу стацию.

В час купив я білет і видістав ся на перон. Поїзд уже чекав. Я сів відразу до вагону, на яким стояло написане „Budapest-Lem-

berg“, аби не пересідати. До мене присів ся якийсь пан, котрий відразу заговорив до мене по угорски. Je ne comprendo pas, відповідаю ему, знаючи, що Мадяри не терплять німецького языка. Але сей час почув я питанє в німецькій мові: Sprechen Sie deutsch? Я дав притакуючу відповідь. Сей пан питав мене, куди я їду і так вивязала ся помежи нами розмова. З розмови пізнав я, що се син Ізраїля. Я не ошибнув ся, бо він признав ся до того і сам. Був се якийсь купець із Семигороду, котрий знав добре угорскі відносини. Я був вдволений з того, бо міг від него щось довідати ся. Був він дуже говірливий, тому я і не потребував его випитувати ся, а бодай дуже рідко, бо він оповідав сам. Зараз на вступі сказав він, що був в так званім Pariser-Garten в котрім можна добре увати ся.

Перед кількома літами, говорив він, виступали там навіть зовсім нагі жінчини, але в останніх часах власть се заборонила, по-завалюючи лиш виступати в тонких трикотах. Се однак, признав він, впливає не лиш деморалізуючо, але навіть відражаючо на людей, що це не затратили стыду. Знаєте, каже до мене, що як би я дивив ся на се довше, то міг бим набрати відрази до жінци. Пешт є дуже зіповане місто. Що до зісутя, то можна его порівнати, з помежи європейських міст хіба з одним Парижем. Коли оно так дальше піде, то угорський нарід загине з розпусти. А чомуж власть не запобіжить злону, питаю я. Та хтож має супротивити ся зісутю, відповідав він, коли ти якраз, що мають власть, ведуть всо до зісутя; коли би не они, то того зісутя би не було. Чи завважили ви, питає він мене, велике число каварень в Пешті. Так, кажу, я подибував що крок написи Kavehaz (каварня). Отжеж видите, каже мій сусід, в тих каварнях пересиджують гості по цілих ночах. А всі ті каварні битком наповнені. Се місця, де діє ся найбільша рознуста. Женьского контангенту доставляють школи. Навіть найбільша родина посилає доньки до учительської семінарії. Укінченних отже семінаристок є таке велике число, що всі не можуть дістати посади. Родичі, що могли найвище післати доньку до школи, і не мають можности удержати усіх дітей, настають на дівчину, аби шукала собі ліба. Не можуть знайти явного місця, а стидуючи ся їти служити, іде така учителька за каварку і тут ломить она своє житє і щастє раз на завжди.

А якеж глубше ще жерело може бути сеї дуже широко розвиненої деморалізації в угорскім народі? — питає я знов. Бож, як я завважав, в Угорщині не видно такого убожества як де инде. Край не є навіть так густо заселений як Галичина. Переїзджаючи через Галичину, приміром, натрафить ся вже на кілька сіл, заким тут побачить ся одно. Та і коло сільських хат видно достаток. Впрочім убожество може бути до певної степені причиною деморалізації, але не в такій мірі, як мені оповідаєте, о тутейшій народі. То правда, каже мій сусід — в Угорщині нема

ще такої бідї, як де инде. Вправді тутки великі простори землі агромаджені в руках магнатів, але і нарід не має ся так зле. Найбільшою причиною тутешньої деморалізації єсть брак віри і брак совісти. От і в моїм народі, каже він, нема ні віри ні совісти. Але з нас зробили се обставини. Мій нарід єсть переважно купецкий. Щоби забезпечити собі спокійне житє, старає ся наш чоловік згромадити як найбільші мастки. Але майно не даєть ся зробити звичайно з чистою совістю. Захланність гроша забиває в наших людях навіть людське чувство. Наш чоловік не має навіть часу розважати над тим, чи він робить добре, чи зле. Его ціла мьсль звернена в ту сторону, де можна роздобути масток. Він живе горячковим житєм і не має навіть часу застановити ся над тим, що стане ся з ним по смерті.

Релігійні почування зійшли у него на підрядний плян і він не подумав навіть о моли тві. Віра отже для него зовсім підрядною справою. Но чи думаете, питає він мене на раз, що таке житє в щасливє? Уважаю вашого найбільшого чоловіка, котрий має спокійну совість за щасливого ніж нашого найбагатшого купця чи банкира, що веде горячкове житє, а не має ні віри, ні чистої совісти ні сулокою. Для того уважаю влучним слова Бісмарка, котрий сказав про селян, котрі в часі сїднього відпочинку в полі гурорали весело і сьміяли ся: „Die Bauern sind die glücklichsten Leute in der Welt.“

Я зміркував з бесіди мого сусіда, що брак віри і совісти у его народу уділив ся і народови угорскому, та став причиною деморалізації, яка зродила розбишацтво. Оно цвіте в самім Пешті як найкрасше так, що по передмістах небезпечно навіть перейти улицею в білий день; в часі же сумерку, то нема що і говорити. На яку велику скалю є розвинене розбишацтво в столиці Угорщини, видно з обережности єї мешканців. По приватних іменно домах мають бути подвійні двері. Коли хтось звонить з надвору, то відчиняють ся найперше внутрішні двері і хтось дивить ся скрізь віконце або отвір, які знаходять ся у внішніх дверях, хто то звонить. Коли то знакомий, то пускаєт его до середини, колиж незнакомий, то не впускає ся его під жадним усяком, як нема таких людей, що потрафляють перед ентуальною напастю оборонити ся.

Мій сусід навів що до того слідуєчий примір:

Єго приятель хотів раз купити кінематографічну машину, щоби завести кінематограф. На що тоби нової — сказав до него мій сусід — коли можеш дістати уживану за дешеві гроші, а она тоби зробить таку саму службу, що і нова, а буде менше коштувати. Тамтой признав ему слушність і тому удали ся оба до найближшої каварні, щоби переглянути оповістки дневників, чи нема межі ними і такої, що можна купити машину, о котру ходило. Як раз найшли се, чого шукали. Удали ся отже в се місце, яке було в часописі означене і станули під брамою, де мешкав властитель машини. Зазвонили. Вкінці показала ся жена властителя машини і запитала, що они за одні і чого хотять. Вчиталасьмо, — кажуть они — в часописі, що тут є кінематографічна машина на продаж. Єсть — відповіла господарка дому. Хотіли би ми її оглянути. Тепер не можнє, бо мужа нема дома. То заким муж надїде — кажуть они знов — можеб ми могли оглянути машину, а коли муж надїде ми би умовили ся о ціну, як машина ще в добрім стані. Простіть, панове, — каже она — але я вас не знаю і тому не можу вас пустити, доки мужа нема. Алеж ми не є безбездичі, представляють ся они, нам ходити о машину і спішиєть ся нам; не маємо багато часу до страти. Яко відповіди почули они, що жінчина, яка говорила до них, зариглювала двері і відійшла.

От так представляєть публична безпека людского житя і майна в деморалізованім місті.

Господар стає ся невільником навіть у власнім домі. Один чоловік боїть ся другого, та ему не довіряє. Бо і якжеж можна довіряти чоловікови, що стратив віру? Що може здержати такого чоловіка навіть від найтяжшого проступку? Нічо. І се зрозумів своїм природним розумом мій товариш подорожи. Поміченим пороблені в часі житя привели его до того переконаня, що без віри нема совісти, а брак совісти веде до визискування других, до деморалізації, катрарства, а навіть легко-

важеня чужого житя. Нема ніякого проступку якого би чоловік без віри не допустив ся, бо нічого не є в силі погумувати его звірячих інстинктів, коли такі в нім розбудять ся.

Коби то хотіли зрозуміти, в яке нещастє пхають нарід ті, що і у нас намагають ся всіми силами не тільки підірвати віру, але і викоренити її зовсім. Они би тогді зрозуміли, який страшний злочин они сповняють отвараючи перед власним народом пропасть, а хто раз в неї попаде, для того нема майже і виходу.

Щ.

3 жита духовенства.

В ч. 269 „Руслана“ помістив сьвященик, як догадує ся, парох, допись, в якій представив матеріяльне положенє парохів а не згадав про сотрудників, яких около 300 занятих в душпастирстві в нашій церковній провінції. За них забули вже при останнім „відвисьненю“ конгресу, коли то признали душпастирям п'ятилітні додатки, бо з тих додатків користають лиш старші сьвященики а сотрудникам лишило ся і на дальше 50 К місячної дотації, мешканє, яке по найбільшій часті мешканєм назвати не можна, та доходи залежні від доброї волі парохів. Після давного звичаю (сталої норми нема) хотів праці не ділять ся на части, особливо по селах, доходи по вилученю канцелярийних доходів і вінчань ділять ся на три части, з тих одна призначена для сотрудника, дві для пароха

Місцевини, в яких сотрудник з такої дільби дістає около 50 К місячно, належать до ліших посад. За таку плату і доходи мусить сотрудник по найбільшій часті обслуговувати цілу парохію (з віткою шлюбів, бо ті звичайно дають самі оо. парохі), наражувати своє здоровлє а часто і житє, додатково бути безплатним катехитом в кількох школах, віддалених від себе кілька і кільканадцять кілометрів, вести читальні, каси, склепи та сповняти всі почесні а безплатні функції під фірмою пароха в парохії. Сотрудник, котрий не має помочи від родичів, мусить дуже зручно провадити дім, щоба вижити себе, рідню і послугу, купити яку книжку, заплатити часопис, вкладки до товариств та післати яку лепту на добродійні цілі. Сам пан міністер ескарбу був би в клопоті, як би мав уложити бюджет на конечні потреби до житя інтелігентної родини а навіть одиначі (сотрудник безжонний) з доходом місячним 100 К та мусів би покрити недобір затагнєнем позички. Один соціалістичний діяч з університетским образованием, котрий знав докладно мої матеріяльні відносини яко сотрудника з платою ехспозита і бачив мою працю, сказав до мене в розмові на різні теми між иншим так: „Вірте мені, панє, колиб я був послом а справа відвисьненя дотації сотрудників була на дневнім порядку, я, хотів „політичний Ваш противник“ перший єї попер би“. Я віряв ему на слово, хотів не міг доси пересвідчати ся про его добру волю, бо згаданій діяч доси не вийшов в посли.

Ті, що удають загально на сьвящеників мов то они „жиють, з живого і ємерлого“ нехай безсторонно порівнають матеріяльне положенє сотрудників, які мають кілька літ служби душпастирської, ба навіть парохів, в матеріяльним положенєм других станів, не кажу, з університетским ані навіть середнім образованием, але бодай з положенєм державних функціонерів в елементарним образованием, а певно перестануть удати.

Сьвященик сотрудник.

3 державної ради.

На вчерашнім засіданю палати послів зложав новоизбранный пос. Ленештайн польське привреченє.

Предсідник відповів на поставлений (свого часу запит п. Дашинського що до нарушеня посольської незайманости п. Реґера. Предсідник повідомив палату, що одержав від міністра судівництва письмо, котре пояснює, що п. Реґер виголосив дня 17. вересня на ринку в Орлові промову, в справі котрої надійшов до державної прокуратури донос, що деякі єї уступи містять знамена злочину з § 63 к. з. (обида членів цїсарского дому). Прокуратурия

сьвята (там обходжено торжественно і церковні сьвята) міг я приглянутись населеню з народописного боку, наслукував пісні і мову, робив собі записки і до них збережені, почув тут вислови, яких я не чував у Тернопільщині і Золочівщині, деякі вислови, які я стрічав в Енеїді Котляревского а не знав їх значія.

В бібліотеці брата мого найшов я між иншими Історію Росії Карамзина в польскім перекладі (в бібліотеці пок. архіпрєсвітєра о. Мартина Барвіньского — нині она мені дісталась в спадщині) і я почав пильно в ній розчитуватись.

По кількох тижнях вернув я до Шляхтинець і на конець вакацій поїхав до найстаршого брата Іполіта, приходника Білковець, (а описля Несторовець) в Золочівщині. Як брат мій Іван любував ся в господарстві, так навваж Іполіт тільки в конечности і неродко брав ся до того, его тягнуло до книжок і студий. Він любив розчитувати ся головню у філософичних і історичних творах і робив на книжках всякі, нераз велими влучні і дотепні замітки (Randbemerkungen). А хоч нічого не печатав, то всеж таки полишив у рукописах кілька розвідок, головню що до положеня духовенства і его справ, як і деякі політично-супільної основи, а також монографію села Несторівці, де був приходником до кінця житя. В сій монографії дав почин до літописи родини Барвіньских,

на основі котрої із значними поправками і доповненнями написав сю літопись пок. син мій Володимир. Все те остає в нашім родиннім архіві. Колиб хоч кождей сотний сьвященик написав таку монографію свого приходу з історичного, народописного, супільного і господарского становища, зібрав би ся тим способом вельми цінний і цікавий матеріял до історії культури нашого краю і народу.

В бібліотеці брата Іполіта, зложеної переважно з богословских творів, у великій часті з бібліотеки пок. архіпрєсвітєра Мартина Барвіньского, найшов я „Slavische Jahrbücher“, видавані Йорданом, лектором славянських языків у липскім університеті в 1845—47 рр., а крім того „Історію Малороссії“ Н. Маркевича в 5 томах, котру брат мій дістав чи купив від одного із своїх поередників несторовецьких. Історія Маркевича дала мені нагоду дальше розширити своє історичне знанє нашой бувальщини, а Slav. Jahrbücher розкрили передо мною широкий світ Славянщини. Розчитуючись в тих творах, я ще більше набрав залюбованя до історії і славянської фіольогії. Тоді почав я вичувати славянські мови, щоби можна розчитуватись в ориґінальних творах слав. письменників і між иншим поклав се головною задачею університетских наук.

(Дальше буде).

зарядила переслухання правительственного комісаря і двох свідків, котрі були присутні на тих зборах.

Ті вступні кроки не є порушенням незайманості посла. Перед нотаткою до одвічальності п. Реґера прокураторія зверне ся ще до палати в справі видачі посла.

Відтак міністер судівництва предложив начерк закону в справі нового продовження діяльності зак. з 30. серпня 1891 про консулярне судівництво.

П. Біс поставив внесок в справі зміни постанови цивільного закону що до забезпечення купуючого на випадок хиб купленої худоби і коний.

Після сего перейшла палата до першого читання правительственной предлоги в справі позбавлення власновільності (Entmündigung).

Промовив пос. Дністрянський, виказуючи ся вдоволенем про ту предлогу, котра вже четвертий раз входить до палати. В попередній палаті був бесідник референтом тої справы, яка тільки наслідком розв'язання палати не могла тоді бути поладана. Предлога та принайменше в частині полагоджує важку справу що до умово хорих і належить її пожитати як знак оснoвної законодавчої праці на тім полі. В начерку закону є виправді численні хиби, які однак дасть ся ще усунути.

Палата відослала сю предлогу до комісії. Відтак приступлено до першого читання новелі до гірничого закону. Промовляли пп. Еленбоген, Павлюк (чеськ. агр.), Цыґр (соц.) і Хоц.

В дальшій ході розправи промовляв п. Заранський, а обговорюючи ухвали до рожняної комісії в справі цін угля, зазначив, що деякі з них не усувають зовсім труднощі, інші знова є неможливі до переведення. Польське коло — каже бесідник — згодить ся на вплив держави на добуваня угля і ставленя цін, хотий Поляки, як автономісти з радостю повитали би факт, колиб не держава, лише край мали право добувати уголь, однак не хотять ставити предлозі в'яких труднощій, бо такому законови спротивили би ся представники інших країв, котрі не мають мінеральних скарбів.

Що до постанови предлоги, що державі вільно би було наймати угляні простори третім особам, належало би додати припис, на оснoви котрого мусіла би держава перед винаймом вислухати описі представництва в краю, в котрім знаходиться та угляна область. В справі сего винайму належить домагати ся від правительства поясненя. На всякий випадок парламент не може бути усунений від контролю, а найліпше було би, наколиб державі признано се право не раз на все, лише на якийсь обмежений час.

Обговорюючи діяльність державного Заведеня геологічного, вказав бесідник на колючу его децентралізацію; таке заведеня повинно більше працювати практично. Галичина має невичерпані мінеральні скарби і правительство повинно звернути на се більшу увагу. На конець полемізував п. Заранський з виговорами п. Еленбогена і зазначив, що удержавленя угляного гірництва в теперішній хвилі є неможливе з огляду на державні фінанси. Зрештою державний монополі міг би бути небезпечний. (Оплекси у Поляків). Сю предлогу відіслано до господарської комісії

По полагодженю кількох справ меншої ваги забрав голос п. Гайлінґер, котрий в запиті до предсідника вказав на донесеня, які появили ся в дзєвниках з нагоди уступленя шефа генерального штабу бар. Конрада Гецендорфа, а на оснoви котрих лише завдяки розумній дбайливості монарха оминула Австро-Угорщина небезпеку війни.

Містопредсідник Кончі відповів, що сей запит не належить до компетенції палати послів і тому не може на него відповісти.

Належить додати, що між внесеними вчера запитами знаходиться запит в тій самій справі п. Фінка (христ. сусп.) і тов. Сей запит домагає ся, щоби предсідник кабінета в справі заграничної політики представив палаті послів ясний образ взаємин нашої монархії до інших держав. Інтерпелянти вказують, що в краєвій і заграничній пресі появили ся з нагоди уступленя шефа генерального штабу бар. Конрада Гецендорфа комунікат, котрий доторкав живого нерву політичного розвою Европи і подавав сумніви що до дальших взаємин союзних межі Австро-Угорщиною а Італією.

Також п. Адлер і тов. поставили до предсідника кабінета запит, чи зверне з натиском увагу пануючих кругів, що народи Австрії бажать як найбільше мира і приязних відносин з Італією.

Предсідник Кончі відповів п. Гайлінґеру і тов., почім замкнуло засіданя; слідуєчий на дзєвнім порядку трете читаня бюджетової провізорії.

В урядничій комісії п. Гофман предложив вчера текст §§. 82 і 83 урядничого закону уложеных на оснoви засадничих законів. Сі параграфи відносять ся до справи переносеня урядників. Після тої пропозиції урядник в обсягу тої самої галузи, до котрої етату належить, може бути на власну просьбу, або також зі службових зглядів перенесений на иншу посаду.

Міністер Гайнольд спротивив ся сему внескови і заявив, що правительство обстає при тексті предлоги і мусить застеретти собі право свободного переносеня урядників. Що найвище може правительство прийняти сталізацію в тім дусі, щоби право переносеня обмежено до обсягу тої властї, котра доконала остатного дефінітивного іменованя урядника.

Звітник змодифікував в тім дусі свою поправку, після чого §§. 82 і 83 урядничого закону прийнято.

Комісія перейшла до уступа в справі державних слуг.

В розправі над §. 99, на якого оснoві недільний відпочинок належить признавати держ слугам о стілько, кілько на се дозволить конечна службова потреба, пп. Томеік і Гофман поставили внесок, щоби на випадок неурядничого дня вільний в слідуєчий тижні або відповідну нагороду.

Представник правительства спротивив ся поправці.

В дальшій ході полагодила комісія §§. 199—207, включно, переважно згідно з правительственною предлогою, приймаючи внески референта.

Довша дискусія розвинула ся над §§. 208—210 в справі платні служби. Пос. Вабер і Пфортнер поставили що до зміни плати внески, яким однак спротивив ся представник правительства.

На тім відложено наради.

Новий судейський закон Вчера роздано в палаті послів правительственною предлогу в справі судів. Постанови сего проекту годять ся з відповідними постановами загальної службової праґматики. Найважнішу ріжницю представляє §. 23. про службовий послух, котрий у судів з огляду на їх становище мусить бути о стільки усунений, о скільки судия має конституційно загарантовану судейську незалежність.

Що до прав судів, містить предлога загальною такі самі постанови, як службова праґматика для інших урядників. До судів відносять ся ті самі постанови про посуваня до вищих клас плати.

Начерк зносить безплатну службу судових практикантів взагалі і постановляє в законодавній дорозі побараня плати замість теперішних постановленя в дорозі розпорядку студентів.

Приписи про платню авскультантів створюють також для сеї групи урядників поза системою ранг часові посуваня до висшої класи платні. Через підвижку адютів з 1600 на 2600 корон узгляднено жаданя авскультантів.

Нова є постановса, що проти судів, що є членами законодавних тіл, можливе є дисциплінарне поступованя в часі треваня сесії лише за згодою дотичної посольської палати.

Політичний огляд

Заграниця

Італійско-турецка війна. Царгородське міністерство війни оголошує слідуєче донесеня: Італійська фльота збомбардувала дня 26. листопада телеграфічний уряд і сторожничий дім в Брік на побережю Бенггазу.

Дня 28. листопада знищила італійська фльота телеграфічний уряд в Казр Ашмед і цловий уряд в Мізрата.

Дня 30. листопада і 1. грудня збомбардували Італійці Джуару, знищили касарні і часть місцевин. Втрат в людях не було. Після наспівних ту депеш острілювали Італійці 2. грудня турецкі становища арматами і за-

няли горбок Зат на схід від кріпости Мезрі. Турецка кавалерія прогнала Італійців і завдала їм важкі втрати. Італійці цофнули ся до своїх попередних становищ.

Урядова італійська депеша з Триполісу звіщає, що вчерашна ніч минула в Триполісі і Айнзара спокійно. Оазу очищено від ворогів, а кавалерія одержала приказ гонити їх. Літаки сповняють дальше розвідуючу службу. Богато туземців підходить до італійських становищ і просить о опіку. В і впевняють, що військо ворога є дезорганізоване.

„Avanti“ доносить з Неаполю, що в сих днях відіхали до Триполітанії 3 полки піхоти, 2 полки артилерії і 700 кавалеристів.

Ворохобня в Китаю. Князь реґент абдикував. Одержить він річні апанажі в сумі 50.000 таелів. Предсідник міністрів і міністри є тепер відвічальні за всі чинности правительства. В часі малолітності цїсаря повнити будуть над ним опіку великі секретарі Шкисун і Гушкішанг. Після уступленя князя реґента уділює послухав і маленький цїсар.

„Morning Post“ доносить з Шангаю: Збори делегатів 14 провінцій заявили ся за ўтворенем тимчасового військового правительства з обідком в Нанкіні. Правлячим генералом вибраний Гуанкші, другим комендантом Лінавчанг.

З головної кватири в Вучанґу доносять, що ворохобники з Кіюоканг, які машерують в напрямі зелїзничої лінії Пекін Ганкау, осягнули точку віддалену від зелїзничї о 12 миль.

З консулатів надходять вїсти, що Китай майже зовсім збанкрутував. Торговля і промисл находить ся над берегом пропасти. Думають, що сему треба буде як найскорше запобігти, бо неплачені жовїри що раз частїше допускають ся грабежї.

Відділи чужоземних надзвичайних сторожїй прибувають до Пекіну. Число чужоземних війск вносять вже около 2.000 жовїрів.

Берлінські часописи підносять з жалем, що ціла японська печать виступає дуже напрасно проти німецьких інтриг в Китаю, а іменно підозріває Німеччину о намір використання китайської ворохобні в політичних цілях в порозуміню із Зєднєними Державами. Тон японської печати є прямо ворожий для Німеччини. Приписує она Німеччині і Зєднєним Державам намір привернути манджурскої династїї під своєю охороноу, знищеня японських впливів в Китаю і оголошеня неутральности Манджурії проти російських і японських інтересів.

Російско-перска задирка З Тегерану доносять до „Morning Post“, що персе правительство вислало до Росії ультімат з домаганем, щоби Росія протягом 36 годич здержала марш своїх війск і дала Персії сатисфакцію, бо в противнім случаю вольме ся Персія до оружя.

Просимо домагати ся „Руслана“ по всіх реставраціях, каварнях, торговлях і приєднувати нам нових передилатників в кругах своїх знакомих.

НОВИНИ.

— Календар. В пятницю: руско-кат.: Климентія; римо-кат.: Н. Поч. ЦДМ. — В суботу: руско-кат.: Алевия; римо кат.: Леодадія.

— Маркіянове свято в Америці. Заходом Братства св. Ап. Петра і Павла в Борнсайд, Шікаґо, Іл., відсьвятковано дня 15. жовтня с. р. пам'ять 100-літних уродин Маркіяна Шашкевича, першого українського поета в Галичині. Точно о годині 2 їй по полудни в призначеній галї почали збирати ся Товариства з ріжних сторін міста; і так явили ся: Братство Роджества Пресвятої Богородиці, Братство св. Ап. Петра і Павла (відділ 220) Сеґрицтво з Савт Сайд і Братство св. Архангела Михаїла в Вест Пулман.

Коли уже всі братства зібрали ся, рушено походом з галї під проводом старшин та при звуках найліпшої музики в Шікаґо, до церкви. По вечірні в церкві вернули опять усі до галї і тут о годині 4:30 по полудни розпочав ся сьвяточний концерт. Галія була битком залопнена. Залуднали звуки привітної піснї, яку відспівав хор під батугою п. Костюка. Потім виголосив вступну промову о. Володимир Петрівський. Бесідник змалював ядерно жите Маркіяна Шашкевича, та говорив, що нашу мозкотру так високо цїнимо і яка тепер лунає по всіх частях сьвіта, за Маркіянових часів зневажувано, помітувано та погорджувано нею. Польська шляхта хотїла нас зовсім спольщити. Наша руска шляхта і міщанство соромило ся своєї рідної, рускої мови, а навіть по церквах наше духовенство голосило проповідї в польській мові. І перший М. Шашкевич разом з своїми товаришами, як Николою Устияновичом і Антоном Могильничким, стали говорити проповідї українською мовою і писати в тій мові. О. В. Петрівський, на тлі тих сумних відносин зобразив літературну діяльність Маркіяна, представив її значіня для нашого народу і звернув увагу, що при віддаваню чести Маркіянови, не треба промовчувати і его стану. По о. В. Петрівським промовляв о. Н. Струтинський. Бесідник підніс заслуги Маркіяна в тої точки, що він перший в Галичині зрозумів і понав духову і народну єдність, яка лучить галицьких і російських Українців. О. Струтинський в своїй поетичній бесіді порівняв Маркіяна Шашкевича з жайворонком, що звіщає хліборобови весну.

З дальших точок програми сего сьвята крім прекрасних співів парохіяльного хору при церкві св. Николая, визначили ся передовсім дві декламації. Анна Шурко виголосила з чутем вершику: „Цвітка дрібная“ і „Покров Марії“, а Йоїф Шурко виголосив гарно стишки „Осінь“ і „Дитятко Боже“. Декламації загальною подобали ся. При кінци концерту о. В. Петрівський подякував всім гостям за участь, а з окрема подякував п. Костюкови за его прекрасне солю: „Ой Дніпре мій Дніпре“, та хором з церкви св. Николая, котрий в найбільшій мірі причинив ся до звелічання сего торжества. При сій нагоді візав бесідник до збираня жертв на фонд „Рідної школи імені Маркіяна Шашкевича“. На сю ціль зібрано сейчас 13:05 долларів. Гроші сї вислоно на руки Руского Товариства Педаг. у Львові.

В сьвяткованю 100-літних уродин Маркіяна взяла участь усі стани нашого народу, живучого в Шікаґо. Концерт в честь Маркіяна показав, що громада св. Ап. Петра і Павла гарно розвиває ся. Два роки ще тому ніхто не чув навіть про Українців в Burnsides; тепер народне жите пливе повним руслом, за що належить подякувати невтомимій праці сьвідомих громадян та впливови о. Н. Струтинського, о. дек. Валентина Балого і місцевого сьвященника о. В. Петрівського.

(За амер. „Свободою“)

— Із пралїсів Парани. Переселенчїй рух до бразилїської Парани мимо внесєня безплатної їзди морем ще й доси не припинив ся. Їдуть тудя переважно Поляки з Галичини і з Росії та Русини з Буковини і по части з Галичини З переселєнцями буває ріжно. Нераз довгі місяці мусять ждати, поки тамошне правительство визначить їм місце на оселю. У „Варш. Дзєви.“ помістив оден з Радянських переселєнців лист з описом, як утворено в Парані нову оселю Cruz Mascado, а іменно: Згуртовано всім сот родин, перевезено їх в дикі пралїси і вимірено їм „шакри“. Околиця була горбовата з глибокими вертепами. Деревя такі грубі, що кількох людей не могли їх обняти розпростертими руками. Таких дерев-велитів не їмала ся ні сокра, ні пила. Поселєнці поставили собі буди з хворосту і в них замешкали. Підсонє здорове, земля дуже плодovита так, що невеличкий кусєнь землі міг виживити родину. Сирих плодів там доволі і нема їх кому відпродати. Фабрик нема ніяких, бо нема підпримчавих і богатших людей. Найбільше придала би ся фабрика сїрників. В листі переселєнця зазначено, що в Парані нема золотої монети, лише паперові гроші, срібні і ніклевї. Зелєнці їздять лише в день (так само як у нас на льокальних шляхах). Взагалі відносини в Парані не такі гарні, як малюють їх агїтатори. Працювати треба в потї чола, а доробити ся чого небудь тяжко.

— Неврожай на картофлі в Галичині. З Відня доносять: Супроти попередних надїй збір картофел в Галичині випав дуже эле наслідком вчасних морозів. В східній галичині збір картофел значно потерпів. На Галицїкм Поділю стверджено великі шкоди в картофлях так, що тепер треба великих зусиль для ратованя решти картофел, яка ще не потерпіла від морозів. — Чи не зав'язано?

— Кпини із польської акції в справі віділення Холмищини. Всепольські та подоляцкі органи ні

чого не хотять бачити в руських справах, як лише українське „гайдамацтво“. Для їх патріотичної душі не єстє нічого страшнішого чим те гайдамацтво; они не хотять бачити о много грізнішої, навіть для польських національних інтересів, російської пропаганди в Галичині. Органа російської експозитура „Прикарпатская Русь“ та „Галичанин“ прямо плюють Полякам в очи, та се для всепольських та подоляцких патріотів роса небесна. „Галичанин“ в ч. 262. називає польську акцію в Галичині в справі Холмщини „польско-жидовсько-свистопляскою“ (!) і глумлячись над її аранжерами пише, що Поляки „привняли устроить на галицкой земли свистопляску, своеобразный танець, смѣшеніе мазурки съ жидовскимъ маюфесомъ“. Впрочім чого в тій статі нема! Нехай патріотичні україножери шильйїше самі се все прочитають, а побачуть до чого вже договорює ся орган „Святѣйшого Синода“.

— Мексиканське Помпеї. Американські часописи привносять звістку про незвичайне відкритє довершенє членом новоїрської Академії Наук, проф. Нівеном. Відкрив він біля Мексика, в долині між Тексково а Тальвепантля звалища міста, котре, подібно як Помпеї, було погребанє в лаві вулкану. В глибині ледво кількох метрів найдено ряд будівель, дуже добре збережених. Одна з них мистила склеп золотаря; з єго робітні видобуто ряд предметів із золота, срібла і бронзи; крім того около 200 форм до відливання з паленої глини. Найдені предмети належить віднести до дуже часної доби в житті Мексику. Дивує всіх, що багато предметів прчагадє виконанєм єгипетські виробя, а інші виробя мешканців полудневої Азії і острова Борнео. Одна з фігур представляє ідола, виглядаючого як Будда. Орнаментака стін прчагадє декорацийне малярство з Помпеї. Нівен уважає своє відкритє монументальним. Дальші праці на відкопуванє міста будуть ведені з хвилиєю, коли найдуть ся гроші, потрібні на сю ціль.

Оповідки.

— Предкладанє податковим властям виказів поборів службових, як також фасій до податку рентового і податку особисто-доходового на рік 1912. Згідно з постановами §§ 138, і 202, як також § 201. закона з дня 25. жовтня 1896. ч. 220. В. в. д. зглядно артикулів 18. і 21. розпорядженя виконавчого до III. части, артикулів 29. 43. розпорядженя виконавчого до IV. части згаданого закона, як також рескрипту ц. к. Міністерства скарбу з 24. люня 1904. ч. 82. В. в. д., визначає ц. к. краєва Дирекция скарбу: а) до предкладаня виказів поборів службових до ужитку при вимірюваню податку особисто-доходового на рік 1912 — речинець від 1. до 31. січня 1912; б) до предкладаня фасій до податку рентового і особисто-доходового на рік 1912 — речинець до 31. січня 1912. Викази ад а) предкладати мають службодавці що до осіб збираючих платню службову, або емеритальну, наскільки она у одної особи вносить більше як 1200 К річно. В сих виказах має бути подана квота платні сталой і змінної виплаченої фактично в році 1911. Викази ті мають бути зладжені на приписаних до того друках, які дотичні сторонам на їх жаданє власті податкової безплатно видавати будуть.

Що до обовязку оплачуваня податків під б) згаданих, звертає ся увагу на слідуєчі постанови: 1. До оплачуваня податку рентового є обовязані всі особи фізичні і правні, котрі збирають дохід означений близше в § 124. згаданого закона з вївком тих осіб, про котрих бесіда в § 125. дотично до доходу в сїм § 125. близше означеного. Особи, котрих цілий дохід (зі всіх жерел) не вносить річно више як 1200 К, обовязані є до предкладаня фасій в цілі вимірюваня податку рентового тільки в тїм случаю, коли зстануть до того завязані окремо податковою власню. Особи, котрих цілий дохід (зі всіх жерел) вносить більше як 1200 К, є обовязані до предкладаня згаданой фасії вже в наслідок сего оповіщеня без огляду на висоту доходу підлягаючого податку рентовому, як також без огляду на те, чи їх до предкладаня фасії власті податкова завязала чи ні.

2. До оплачуваня податку особисто-доходового є обовязані всі ті особи фізичні означені в § 153. закона, котрих дохід, підлягаючий тому податку, перевищає річно 1200 корон з виключенєм осіб, о котрих бесіда в § 154. закона, дотично доходу в сїм § близше означеного. Особи, котрих дохід не вносить над 2000 К річно є обовязані до предкладаня фасії в цілі вимірюваня податку особисто-доходового тільки в тїм разі, коли би їх до того окремо завязала власті податкова, або предсідатель комісії оціночної. Особи, котрих дохід вносить більше як 2000 К річно, мають предложити згадану фасію без огляду на се, чи їх до того вєвано, чи ні.

В який спосіб обьясляє ся дохід і як

належить виладжувати фасії, вказують що до податку рентового §§ 128.—130. і 138. закона і артикули 13.—16. і 20. розпорядженя виконавчого до III. части, а що до податку особисто-доходового §§ 156.—171. і 202. закона, як також артикули 32. і 33. зглядно з.—28. приписів виконавчих до IV. части заданого закона.

Фасії в цілі вимірюваня рентового податку як і до вимірюваня податку особисто-доходового предкладати можна або письменно на приписаних до того друках, або також подавати устно до протоколу у властивих властий податкових. Потрібні друки будуть видавані сторонам інтересованим безплатно через податкову власті І. інстанції. Дохід з поодиноких жерел зїзнавати належить в валюті коронів в рубриках на се призначених. До прийманя повисших фасій покликана є взагалі податкова власті І. інстанції, в котрій окрузі трєвало мешкає особа до оплачуваня податку рентового або особисто-доходового обовязана. Що до осіб правних обовязаних до оплачуваня рентового податку покликана є до принятя дотичної фасії та власті податкова І. інстанції, в котрій окрузі має осідок правна особа. Вївком від тих приписів подають що до податку рентового уступи 2. і 3. § 132., а що до податку особисто-доходового 2. і 3. § 176. закона. Особи котрі в протягу року 1912 поселять ся в однім з країв заступлених в радї державній, а мають дохід підлягаючий рентовому податку, або особисто-доходовому, обовязані будуть по мысли §§ 145. і 228. закона, донести про се податковій власті в речинці 14-днівєм по замешканю і долучити приписану фасію. Те саме мають здїлати особи, котрі в р. 1912 дїстануть сталі службові побори, коли они вносять більше як 1200 К річно. Ті особи мають доповнити сей обовязок найпізнійше в днях 14 по получєню дотичних поборів. Хто сего обовязку не доповнить, той стає ся винним провини затаєннє податкового.

Посмертні оповістки.

Марія Левинська, вдова по о. Павлі, пароху в Мужилоні, упокоїла ся дня 4. с. м. в Винограді коло Гвіздця. В. і. п.!

Текля Калитовська, вдова по о. Івані, пароху в Замочку, упокоїла ся в 92. році життя в Будинні. В. і. п.!

Телеграми

в дня 7. грудня.

Відень. (ТКБ). Цісар прийав вчера на довшїм окремім послуханю інспектора армії бар. Конрада Гецендорфа.

В полудне проходжував ся цісар через пів години в великій галєрії замку в Шенбруні.

Відень. (ТКБ). На початку вїшнього засіданя палати послів предсідник Сильвестер повідомив палату про дві телеграми, які одержав в перській справі: одна телеграма надана в Цєра з підписом „Єнджумєн Саадет“, а друга походить від перського парламенту (меджіліс). Обі денешні протестують проти поведєня правительств російського і англійського, спрямованих проти независимости Персії. Президєнт заявив, що відступає обі телеграми правительству з просьобою, предложити їх на будучій сесії делегцій.

По приступленю до дневної черги звітник бюджетової провізорії пос. Штайнвєндєр у своїй промові представив конєчність уздорєвленя краєвих і державних фінансів та вказав на потребу зятягєннє позички. Тепєршній бюджет виказує властиво недобір. Вїскові і цивильні власті жадають більших видатків, а палата не дає по жєрела нових доходів. Прилюдна опінія колись осудить таку дємонгогію, що беззастанно жадає ся нових видатків, а не признає ся державі нових доходів. Тому бесїдник уважає за відповіднє, бодай тепєр відослати податкову предлогу до комісії.

Забрав голос пос. Гїбшман (чєск. нар. соціяліст).

Крєвїв. (ТКБ). Нині відбудє ся вибір посла до сойму з крєвївського окууга. Як кандидат стає міністер скарбу, Вацлав Зєлєський.

Крєвїв. (ТКБ). При доповняючих виборах соймового посла голосувало 76 виборців на 248 управлєних до голосованя. Одноголосно вибрано послом міністра скарбу Вацлава Зєлєського.

Відень. (ТКБ). Коротка делегційна сєсія для ухвалєннє бюджетової провізорії відбудє ся межє Рїздвяними святами а Новим роком.

Відень. (ТКБ). Вчера перед полуднем зїбрала ся в міністерїя заграничних справ під проводом гр. Ерєнтєля спільна рада міністрів, в якій вьяли участь оба спільні міністри, предсідники обох кабинетів, австрійський і угорський міністер скарбу і командант морє-плавби. На дневній порядку були вступні праці для заповідженнє на концє грудня делегцій, на яких буде полагоджена на сам пєрд спільна бюджетова провізорія.

При закупні товарів просимо покликувати ся на наш дневник.

Абітуриєнт гімназїальний

без матерїальних средств до удержаня просить добрих людей о лекцію на сєлі. Poste Réstante 506 п. Гвоздєць.

ОСВІДОМЛЯЙТЕ НАРОД НАЦІОНАЛЬНО.

Образці до скіоптїкона (дїяпозитиви), серії на отсі темї: Історія України 46 обр. Цїна 60 К; Т. Шевченко і М. Шашкевич 30 обр. Цїна 31 К. Замовляти в канцєлярїї „Просвїти“ Львів, Ринок ч. 10.

БЮРО ПОСЕРЕДНИЦТВА праці і посад Людєвїка Прус СТУДЗІНЬСКОГО Львів Скарбївська 35. пошучує і поручає доборовий персонал учительский мужеский і жіночий; боня ріжнородної народности, корєспитаторів; персонал економїчний, бюровий; має поручєну продаж реальностей фільваків і пр.

Галєя оказїйна Doroteum у Львові

лише при ул. Лїндого 6

(бічна Копєрника)

продає з вільної руки без

Лїцїтацій

вживані і нові меблі, що походять із спадщїнових, конкєрєтових мас, з лїцїтацій і з приватних домів чи то з причини поводівнє, перенєсеня, вїзду, або инших рєдївннх відносин Тепєр є такі предмети дешєво до набутя: 2 фортєпїя, кілька їдалєн, спальні і салїони, бюрові і канцєлярїїні уладженя, уладженя мужеских покоїв кавалєрських, шафи на книжки, бюрка, бібліотєки, крїсла, крєдєнсї, столї, отоманї, софи, канапї, зєркалє, лямпи, годївнїкї, перські і инші дїванї, портїєри, тїєри, образи, мідорїтї: старїннїстї, мєблїкї, порцєлєннї, огнєтрєзалї касї, машинї до писаня, машинї до шїтя, мєсїжнї мєблї, зєлїзнї, бляшанї, як і загалом усякі бюрові уладженя по дуже низьких, аж до здївованя цїнах.

ЗАМІТКА. Відпродуючим свої домові уладженя платимо найсолїдїйшї цїни, полагоджуємо аамїни, вїмїни та перехованя. — „ДОРОТЕУМ, ЛЬВІВ, УЛ. ЛІНДОГО 6 (бічна Копєрника). Порозумїє з провинцїєю листовно.

Асекуруйте своє майно від огню

в „Дністрі“!

Кождий Русин повинен асекуровати ся від огню, щоби на случай пожежи не понєсти страти, бо достаток одїнїцї то добробїт цілого народу.

Дий Русин повинен асекуровати ся тільки в руськїм товаристві взаїмних обезпечєнь

„ДНІСТЕР“

Нема жадного иншого руського товариства асекураційного, тільки одїн

„ДНІСТЕР“

„ДНІСТЕР“ рахує найдешєвшї оплати заобезпечєннє сєлянських будинків.

„ДНІСТЕР“ зєвртає кождорїчний чїстїй зиск своїм членам; на рік 1911 вносить зворот 10%.

„ДНІСТЕР“ оцінює та виплачує шкоди по огни скоро і рєтєльно, а до комісії запрошує все двох господарів на оцінєтелів.

„ДНІСТЕР“ дає підмоги руським школам і бурсам, де виховують ся сєлянські діти.

Люди асекуровані в „ДНІСТРІ“ можуть дїстати позичку у всіх великих Банках і в Товаристві взаїмного кредиту „Дністер“.

Власні фонди „Дністра“ вносять з кївцем 1910 року 3,052.250 корон.

„ДНІСТЕР“ приймає обезпечєннє на житє у всіх догїдннх комбінаціях (на дожитє, посмертнї капїталї, посаги, рєнтї).

В „ДНІСТРІ“ можна обезпечити від краденї з вломом движимости всякого рода, а товариства кредитовї готївку, цївнї папєри і некєлі за дешєвою платою премїї.

Адреса „Дністра“: Товариство взаїмних обезпечєнь „Дністер“ у Львові, у власнїм домї ул. Руська ч. 20.

ПОРАДНИК

для „Соколів“ і „Сїчїй“ „НА СОКОЛИНИХ КРИЛАХ“.

Зладїя С. Горук.

Сторін 346, кількадесят ілюстрацій крїм рисунків до впоряду і вїрав. Набувати можна у автора: Львів, ул. Хмєльовського ч. 15, або в книгарнї Наук. Тов-а ім. Шевченка у Львові Ринок 10. по цїні з К 20 с за оправлєний арїмїрїник. На оплату почти належить долучити 26 соїкїв.

!!Купуйте!!

одобренїй Радою шкільною кравкою і видавнїй накладом „Видавнїцтва Чїна св. Васїля В.“ в Жовкві підручник

Д-ра Богдана Барвїньського п. з. „Оповіданя з рїдної історїї“.

Підручник обнимає 190 сторін текст, XXXVI сторін ілюстрацій (числом 53) на кредовім паперї і 2 мапкї. В гарнїй полотнянїй оправї коштує всего 2 К 20 с.

Сей підручник є першим підручником рїдної історїї для руських середннх шкїл і дає шкільній молодєжи вєрвє повнїй образ нашої бувальщинї. Писанїй так, що надає ся не лише для учеників І. клєсї середннх шкїл, але при недостатї вїшого підручника й для учеників вєсїшкїх клєс, для руських вїдїлових шкїл, для сємінарїї і лїцєїв та до квалїфікаційних іспитів на народннх і вїдїлових учительів.

Надає ся він до нау-и в дївочих і хлопчїаких бурсах і інститутах, а їзза своєї прїятностї також для наших читалєнь, для сєлян і мїщан. З хїсном може почити ся з него нашої історїї й кождий освїченїй Русин, що не має часу розчитувати ся в обємннх книжках.

У Львові набувати можна в „Книгарнї Наук. Товариства ім Шевченка“, Ринок 10.

Др. Богдан Барвїньський:

Зїзд галицїкого князя Данила з угорським королєм Бєлєю IV. в Прєшбурзі 1250 р. Історично критична аналїза, Львів 1901. 16^о ст 13. — Цїна 10 сот.

Жїгїмонт Кєйстутович, великий князь Литовсько-руськїй. Історична монографїя. Жовква 1905 8^о ст. XIV+170. — Цїна 2 К.

Прєшбурський зїзд в справі спадщини по Габєнбергєх. (Причинюк до історїї великого австрїйського безкоролївє). Львів 1903. 8^о ст. 70. — Цїна 30 с.

Zygmunt Kiejstutowicz, książę starodubski. Львів 1906. 8^о ст. 28. — Цїна 50 с.

Історичні причинки. Розвідки, замїтки і матерїяли до історїї України-Русї. І. Жовква 1908 мал. 8^о ст. 170. — Цїна 2 К.

Bogurodzica dzewicza а історичні вїснєвки Д-ра Щурєта. (В інтерєсі історичної правди). Львів 1906. мала 8^о ст. 41. — Цїна 20 с.

Історичний розвїй іменї українсько-руського народу. Львів 1909, мал. 8^о ст. 41. — Цїна 40 с.

Історичні причинки і т. д. II. Львів 1909 мал. 8^о ст. X+94. — Цїна 1 К 50 с.

І. Шевченко яно „атеїст“ та повє „ненавистї“. II. Бєзіменнї „єрої“ і їх кєргїчна робота. (Дві вїдповїдї клеветкам Шевченєка) Львів 1910. мал. 8^о ст. 16. — Цїна 10 с.

Дїстати можна в книгарнї Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові, Ринок 10.

РЕВУН

сатира Осипа Мановєя з образками Струхманчука

коштує в Книгарнї Наук. Тов. ім. Шевченка у Львові (Ринок 10) 1 К (з почтєвою перєсилкою 1 К 20 с.)

ДО

АМЕРИКИ КАНАДИ

найліпше перевозить

Лїнїя Кунарда

у ЛЬВОВІ ул. Городецька 99.

Цїна перєправї кораблєм 160 корон за дорослї особи разом з поголовннм податком, а 90 К за діти повнїше 12 лїт з погол. подат.

Уважайте на ч. 99.

ВІДЇЗД З ПОРТВІВ:

Каронїя з Рєкї (Фюме) 9. грудня, Фланкїонїя з Рє (Фюме) 20. грудня, Ультонїя з Трїєсту, 12. січня 1912.

З ЛІВЕРПОЛЮ:

Найбільші і найвеличавїйші пароходи на свєтї:

Люзітанїя, дня 16/12 1911, 27/1, 17/2 1912
Мавританїя, 9/12, 30/12 1911, 20/1 1912.

ПИСАНЯ

Першорядна

ШКОЛА

на
МАШИНІ

Жорберт Єрлїх Львів, площа Смольнї 4.

Склад машин до писаня і американських уладжєнь бюрових.

